

SAYI : B.02.0.007.00/ 594
KONU : Yazılı Soru Önergesi

01.16.2010

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE**

İLGİ: a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 10.05.2010 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/14204-22845/47021 sayılı yazısı.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 14.05.2010 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-212-24/2189 sayılı yazısı.

İlgi (a) yazı ile Adana Milletvekili Nevin Gaye ERBATUR tarafından Sayın Başbakanımıza yöneltilen ve Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri 7/14204 esas nolu yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 1 Yazı (2 Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 1 Yazı

**ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN NEVİN GAYE ERBATUR'UN
7/14204 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Türkiye OECD ülkeleri içerisinde çocuk yoksulluğunun en fazla olduğu ülkedir. Ülkemizde toplam çocuk nüfusunun %24.6'sı yoksulluk içinde yaşarken bu oran OECD ülkeleri için %12.4'tür. Çocuk yoksulluğunun yüksek olduğu bir ülkenin, kalkınması ve gelecek kuşaklarının eğitilmiş ve müreffeh bir yaşam sürmeleri ne yazık ki mümkün değildir, bu nedenle gelecek kuşakların yüksek yaşam kalitesi ve eşit bir gelir dağılımına kavuşabilmesi için çocuk yoksulluğu ile mücadele edilmesi birincil görevler arasında yer almalıdır. Bu çerçevede;

SORU 1:

Çocuk yoksulluğunu azaltmak için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

CEVAP 1 :

Sosyal yardımlar sosyal güvenliğin bir yöntemi ve sosyal hizmetlerin bir uygulama alanı olarak kabul edilmektedir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunca yürütülmekte olan sosyal yardım hizmetleri, prim esasına dayalı bir hizmet olmayıp karşılıksız verilen bir hizmettir. Sosyal güvenlik sisteminin boşluklarını doldurması amaçlanmaktadır. Ayrıca, Sosyal Yardımların temel amacı kişilerin en kısa sürede kendi kendilerine yeterli hale gelmelerinin sağlanmasıdır.

Kurum hizmetlerinde son yıllarda üzerinde durulan en önemli yaklaşım, aile birliğinin korunması olup, bireylerin kendi evi dışında bir kuruma yerleştirilmesi yerine, şiddet ihmal ve istismar yaşanmadığı sürece kendi öz ailesi veya yakınları yanında yaşamına devam etmesine imkan sağlanmaktadır.

Sırf ekonomik nedenlerle Kurum bakımına alınan çocukların, ailesinin ve yakınlarının sosyal yardım ve sosyal hizmetlerle güçlendirilerek çocuklarını kurum bakımından en kısa zamanda geri almalarına yönelik çalışmalara öncelik ve ağırlık verilmesi amacı ile başlatılmış olan "Aileye Dönüş ve Aile Yanında Destek Uygulaması" sürdürülmektedir.

Ayrıca; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu açıkça, "çocuk ihmal ve istismarı" konusunda ivedi tedbirlerin alınmasını öngörmekte ve çocukların yararını gözetmektedir. Bu çerçevede sokakta yaşayan/çalıştırılan çocuklar alanında koruyucu ve önleyici çalışmalara ağırlık vermektedir.

Koruyucu ve önleyici hizmetler çerçevesinde, Çocuk ve Gençlik Merkezlerinden hizmet alan sokakta yaşayan ve/veya çalıştırılan çocuklara yönelik olarak; eğitim-öğretim sistemine kazandırma ve/veya eğitim-öğretim sisteminde destekleme, mesleki beceri kazandırma, psikososyal gelişimlerini destekleme, sağlık taramaları ile madde kullanan çocukları tedaviye yönlendirme çalışmaları yürütülmektedir. Bununla birlikte sokakta yaşayan çocukların ailelerine yönelik psiko-sosyal destek ve bilinçlendirme çalışmaları, meslek edindirme faaliyetleri, ekonomik yoksulluk içinde olduğu belirlenen ailelere sosyal yardım hizmetleri, çocukların aileye dönüşlerinin mümkün olduğu durumların tespiti halinde aile ve çocuğun bir arada yaşamasına ilişkin uyum çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Sokakta yaşayan ve/veya çalıştırılan çocukları tehlikelerden korumak ve sosyal rehabilitasyonlarını sağlamak için SHÇEK'e bağlı Çocuk ve Gençlik Merkezleri hizmet vermektedir.

Kurumumuzda koruyucu ve önleyici hizmetler Toplum Merkezleri aracılığı ile hizmet sunulmaktadır. Gecekondu bölgelerinde, çocukların içinde bulundukları yoksulluk döngüsünün kırılması, yaşatlarıyla eşit koşullara ve olanaklara ulaşımının sağlanması, çocuk suçluluğunun önlenmesi, zararlı alışkanlıklardan, ihmal ve istismardan korunmaları, olumsuz alışkanlıklara ve ideolojilere kapılmasının engellenmesi amacıyla okul öncesi yaştan itibaren çocuk ve genç gruplarına ulaşılması çalışmaları yürütülmektedir.

Toplum merkezlerinde okul çağı çocuklara yönelik olarak düzenlenen ders başarılarının yükseltilmesi çalışmaları temelde çocukların içinde bulundukları yoksulluk döngüsünün kırılmasına hizmet etmektedir. Yaşadıkları ortamlarda ders çalışma olanağı olmayan, derslerinde yardımcı olacak kişiler bulamayan çocuklar için toplum merkezlerinde düzenlenen mekânlarda çalışmalar yürütülmektedir.

Her yıl yaklaşık 2500 çocuk Toplum Merkezlerinde sunulan **erken çocukluk ve okul öncesi eğitim programına** dâhil edilmektedir.

Toplum merkezlerinin tamamında her yıl yaklaşık 5000 çocuk **sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerden** yararlandırmaktadır.

Toplum Merkezlerinde gönüllüler aracılığı ile çeşitli **ders destek programları ve etüt çalışmaları** ve kütüphane hizmetleri sunulmaktadır.

Toplum Merkezlerinde görevli meslek elemanları, bulundukları bölgede; öğrenimlerine devam etmediği tespit edilen çocukların aileleri ile gerekli görüşmeleri yapmakta ve gerekli olduğu halde ailelere aynı nakdi yardım hizmeti sunmakta veya sivil toplum örgütleri ile işbirliği yaparak, aileye destek verilmesini ve çocukların öğrenimlerinde devam etmelerinin sağlanmasına aracılık etmektedir.

SORU 2:

Çocuk yoksulluğu ile mücadelede kullanılan araçlar nelerdir?

CEVAP 2 :

SHÇEK Genel Müdürlüğü 1997 yılı itibariyle 1 Çocuk ve Gençlik Merkeziyle başlattığı hizmetlerini, 2010 yılı itibariyle, 38 Çocuk ve Gençlik Merkezi ve bu merkezlere bağlı olarak hizmet veren 6 Gözlemevi ile sürdürmektedir.

Çocuk ve Gençlik Merkezleri Aracılığı İle Çocuk, Aile ve Toplum Odaklı Çalışmalar Yürütülmektedir.

Çocuklara Yönelik Olarak;

- . Çocukların sokaktan merkezlere getirilmeleri yönünde yürütülen sokak çalışmaları,
- . Eğitimin önemi konusunda bilgilendirme çalışmaları,
- . Eğitimlerini destekleyici faaliyetler,
- . Eğitime yeniden kazandırma çalışmaları,
- . Eğitim ihtiyaçlarının karşılanması,
- . Meslek edindirmeye yönelik çalışmalar,
- . Gelir getirici atölye çalışmaları,
- . Çocukların psiko sosyal gelişimini destekleme çalışmaları
- . Sosyal Kültürel, Sanatsal Etkinlikler ile Sportif ve Hobi faaliyetleri ve

Tedavi ve rehabilite edici hizmetlerini içermektedir.

Sağlık sorunlarına yönelik çalışmalar; İhtiyaç duyan çocuklara sağlık hizmetleri sunulmakta olup, bu hizmet sağlık bakanlığı kuruluşları aracılığı ile gerçekleştirilmektedir.

Uçucu madde kullanan çocukların tıbbi tedavisi amacıyla ÇEMATEM ve/veya UMATEM'lere havale edilmesi sağlanmaktadır. Bunun yanı sıra tüm merkezlerimizde çocukların sosyal rehabilitasyonlarının gerçekleştirilebilmesi amacıyla çeşitli sosyal kültürel etkinlikler araç olarak kullanılmaktadır.

Aileye Yönelik Olarak;

Sokakta yaşayan çocukların ailelerine yönelik psiko-sosyal destek ve bilinçlendirme çalışmaları yürütülmektedir. Ayrıca ekonomik yoksunluk içinde olduğu belirlenen ailelerin sosyal yardım hizmetlerinden ve kurumlarından yararlanmaları sağlanmaktadır. Bununla birlikte, çocukların aileye dönüşlerinin mümkün olduğu durumların tespiti halinde aile ve çocuğun bir arada yaşamasına ilişkin uyum çalışmaları yürütülmektedir.

Toplumla Çalışma Uygulamaları;

Kuruluşlarda verilen hizmetleri tanıtan, sokakta çalıştırılan ve/veya yaşayan çocukların özellikleri hakkında bilgilendiren, hizmetlere gönüllü katkı ve katılımların teşvik edilmesini amaçlayan el ilanları ve afişlerin basılarak dağıtımı yapılmaktadır. Gönüllü veya kamu kurumlarının sokakta yaşayan/çalıştırılan çocuklar konusunda yaptığı toplantılara katılım sağlanarak yapılan çalışmaların tanıtımı yapılmaktadır. Merkezlerde gönüllü çalışmak isteyen üniversite öğrencileri aracılığı ile ihtiyacı olan çocuklara yönelik "eğitimde destek" çalışmaları sürdürülmekte, sosyal ve kültürel faaliyetler yürütülmektedir.

Ayrıca; Sokakta Yaşayanı Çalıştırılan Çocuklara Yönelik Geliştirilen Yeni Hizmet Modelinde;

"Sokakta Yaşayan / Çalıştırılan Çocuklara Yönelik Hizmet Modeli" konulu Başbakanlık Genelgesi, 25 Mart 2005 tarih ve 25766 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Öncelikle sokakta çalıştırılan, sokakta 24 saatini geçirip her türlü istismara açık olan, madde kullanan çocukların sokaktan çekilerek örgün eğitim ve mesleki eğitime yönlendirilmelerini, madde bağımlılığı tedavilerinin yapılmasını, barınma, beslenme, giyim, sağlık, eğitim vb. tüm ihtiyaçlarının karşılanmasını, toplumla yeniden bütünleştirilmesini içeren çok sektörlü yaklaşımı içermektedir. Ayrıca çocukların sokağa inmelerini önleyici tedbirleri de kapsamaktadır. Hizmet Modeli öncelikle sorunun yoğun görüldüğü, İstanbul, İzmir, Ankara, Antalya, Diyarbakır, Adana, Mersin ve Bursa illerinde uygulanmaya başlamıştır. Modelin ihtiyaç duyulan diğer illere de yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

SORU 3 :

Çocuk yoksulluğunu azaltmak için çocuk başına yapılan harcamaların artırılmasına yönelik alınan tedbirler nelerdir?

CEVAP 3 :

İl ve İlçe Sosyal Hizmet Müdürlüklerince, çocuklarının korunma altına alınması için başvuruda bulunan ailelerin, bu isteminin sadece ekonomik yoksunluktan kaynaklandığının belirlenmesi durumunda, bu çocuklar için korunma kararı alınmadan kurumumuzun sosyal yardım ve diğer koruyucu, önleyici, destekleyici ve geliştirici sosyal hizmet uygulamaları kendi yaşam ortamlarında aile veya yakınları yanında yürütölmektedir.

Sosyal hizmet yararlanıcılarının yaşam kalitesini artırmak ve toplumsal hayatla uyumlu olarak yaşamalarını destekleyecek yeni uygulamalar ve konuya ilişkin çalışmalar her zaman Kurumun öncelikli politikaları arasında yer almaktadır.

2009 yılında 35.756 kişi sosyal yardım hizmeti ile desteklenmiş olup, bunlardan 32.704' ü çocuktur. Bu hizmetler için toplam 78.266.420 TL ödenek kullanılmıştır.

Saygılarımla.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı